

بیش معنوی ۲

ب. ل. سوزوکی
ع. پاشایی

راه بودا

نشر نگاه معاصر

فهرست مطالب

پیشگفتار مترجم / ۱۳

پیشگفتار / ۱۵

مقدمه / ۱۹

فصل اول: هیئنه یانه و مهاییانه / ۳۷

ادعاهای مهاییانه؛ آغاز تاریخ مهاییانه؛ تحول مهاییانه؛ ملاحظات دیگری درباره‌ی هیئنه یانه و مهاییانه.

فصل دوم: علیت، کرّمه، نه - خود / ۵۷

نظریه‌ی شناخت بودایی؛ چینی، نیروانه؛ نظریه‌ی مهاییانه درباره‌ی چینی یا تَنّا؛ تُهیت و پَرگیا؛ نیروانه؛ تری کایه؛ سه کالبد بودا، نیرومانه کایه، سَم‌بوگه کایه، دَزَمه کایه؛ آمیدا؛ بوداسف؛ روشن‌شدگی و رستگاری.

فصل سوم: تحول بعدی مهاییانه / ۱۰۵

فصل چهارم: مهاییانه در عمل / ۱۰۹

پرستاران و رهروان مرد و زن؛ پیروان معمولی؛ آیین‌های به یاد داشتن مردگان؛ دیانه: سیر در عوالم درونی؛ اعیاد مذهبی و آیین‌های خاص.

فصل پنجم: طرح برخی از سوره‌های مهم مهاییانه / ۱۲۷

پَرگیاپارمینا (هان‌نیا)؛ اَوْتَسَسکه (که گون)؛ گَنده ویوهه؛ دَشَه بومیکه (جوجی-کیو)؛
ویمَلَه کیرتی‌نردیشه (یوئیمای کیو)؛ شُورَن گمه سَمادی (شُوریوگون سَم مای کیو)؛
سَد دَرَمَه پُوندریکه (میوهورنگه کیو، هوگه-کیو)؛ شریمالادیوی (شُومَن کیو)؛
برهمه جالَه (بومو-کیو)؛ سُوکاوَتی ویوهه (مُوریو جو-کیو)؛ مَهائِری نیروانه سوتره
(دای هانسوئنهان-کیو)؛ لَنکاوتاره سوتره (به ژاپنی ریوگا-کیو، و به چینی لینگ-جیا-
جینگ)؛ وَجَرَه سیکرَه سوتره (کون کوجو-کیو)؛ کیشین-رون (مهاییانه-شردوت پاده
شاستره).

فصل ششم: نمونه‌هایی از سوره‌های مهاییانه / ۱۵۱

تعلیم کلی بودایان، سرشت حقیقی همه چیز، دل / جان، نیابندگی، گوهر بودایی، دل
خاستگاه گناه است، گرمه، چرخ وجود، خاستگاه نادانی، راه‌هایی، دیانه، وجوه شناخت، بودا
و همدردی، کالبد بودا (دَرَمَه کایه)، کشتزار بودا، سنساره نیروانه است، یک دستور، ایمان
روشن‌شدگی، پشیمانی، دستور روزانه، ریشه‌ی تشنگی، بردباری، کوشش، پاکدامنی،
سپاسگزاری، استاد و دوست، روح بخشندگی، راه رفتار در این زندگی، پناه گرفتن در سه
گوهر، تعلیم بنا بر توانایی موجودات، بوداسف،

فصل هفتم: نتیجه / ۱۶۹

۱. کسانی که در آیین بودای ژاپنی محترمند ۲. بوداسف‌هایی که در معابد بودایی محترمند:
کان‌نون، مون‌جو (به سنسکرت: منجوشری)، فوگین (به سنسکرت: سَمَنته بَدَرَه)، کوکوزو
(به سنسکرت: آکاشه گَرَبه)، میروکو (به سنسکرت: مایتریه)، جیزو (به سنسکرت:

کشیتی گَرَبه) ۳. اخلاق بودایی ۴. هنر ۵. حیوانات در آیین بودایی مهاییانه ۶ مهاییانه این
چیزها نیست ۷. بودایی پیرو مهاییانه بودن چیست؟

واژه‌نامه‌ی کوتاه اصطلاحات بودایی / ۱۸۱

افزوده: دوازده اصل آیین بودا / ۱۸۵

نمایه‌ی نام‌ها و مفهوم‌ها / ۱۹۳

پیشگفتار مترجم

نام اصلی کتاب Mahayana Buddhism (آیین بودای مهاییانه) است از Beatrice Lane Suzuki، همسر د. ت. سوزوکی، ذن‌شناس نامدار. از آن‌جا که از دیرباز بوداییان پیرو مهاییانه را بوداییانه Buddhayāna نامیده‌اند، و این به معنای راه بودا است، ما نیز راه بودارا برای برگردان فارسی مناسب‌تر دیده‌ایم تا آیین بودای مهاییانه که هنوز نام چندان آشنایی نیست.

ضروری است یکی دو نکته را درباره‌ی این برگردان روشن کنیم. متن انگلیسی بنا بر معمول کتاب‌های بودایی پُر است از اصطلاحات سنسکریت، چینی و ژاپنی، که ما برای پرهیز از آشفتگی در صفحات کتاب آن‌ها را یا در واژه‌نامه‌ی کوتاه اصطلاحات بودایی یا در نمایه‌ی نام‌ها و مفهوم‌ها در کنار برابر نهاد فارسی آن‌ها آورده‌ایم. مثلاً دستاویز خوب یا skillful mean برابر نهادی است برای اُپایه upāya ی سنسکریت یا هُوبن hōben ژاپنی. صورت سنسکریت یا ژاپنی را در این نمایه در کنار دستاویز خوب خواهید یافت. همین‌گونه است

رومی نوشت. پَرگیا prajña و شَویتا śūnyatā و مانند این‌ها. نام کتاب‌ها در این نمایه با حروف خمیده‌ی معروف به ایرانیک چیده شده است تا از نام‌های مشابه متمایز باشد، از این گونه‌اند مفهوم پَرگیا پارمیتا، با حروف معمولی و سوره‌های پَرگیا پارمیتا، و نیروانه و نیروانه (سوتره). رومی نوشت ضروری نام‌های خاص را نیز به جای آن که در پانویس صفحات بیاوریم در همین نمایه آورده‌ایم تا خواندن کتاب خسته کننده نباشد. از این رو، بار اول که خواننده با نامی آشنا می‌شود، اگر فارسی نوشت آن را رسانی ببیند، بهتر است که صورت لاتینی آن را در نمایه‌ی نام‌ها و مفهوم‌ها بجوید.

برای فارسی نوشت نام‌ها و واژگان سنسکریت یا ژاپنی این توضیح کوتاه کافی است که و برای ۰، و برای ۰ (کشیده)، و برای u، و و برای ۰ کشیده به کار برده می‌شود. ناگفته نماند که متن انگلیسی فاقد این نشانه‌های آوانویسی است و ما آن‌ها را از منابع دیگر به برگردان فارسی افزوده‌ایم. در این برگردان سطرهایی را از یکی دو جای متن انگلیسی به این دلیل که آن را برای خواننده‌ی ایرانی مفید ندانسته‌ایم حذف کرده‌ایم.

ع. پاشایی

تهران ۱۳۶۸ و ۱۳۸۰

پیشگفتار

فرض بر این است که خواننده‌ی این کتاب کوچک از پیش با زندگی بودا و مفهوم‌های کلی آیین او آشناست، یا می‌تواند این آموزه‌ها را در کتاب‌های دیگر بخواند.^۱ مشهور است که این بزرگزاده‌ی هندی دست از خان‌ومان کشید و در پی روشنی رفت و سرانجام آن را زیر درخت روشنی یافت، و آن‌گاه به جهان بازگشت تا راه را به انسان بیاموزد. تعلیمی که [در میان محققان] به آیین بودای آغازین معروف است خود در واقع شکلی از تعلیم بعدی هینه‌یانه [یا راه کوچک] است ... هینه‌یانه مفهوم‌های بنیادی این دوره از آیین بودا را دارد و بسیاری از این مفاهیم را در همه‌ی شکل‌های آیین بودا می‌توان یافت. مفهوم‌های اساسی این‌ها است:

سه نشانه: یعنی نپایندگی، رنج و ناخود، یا نداشتن خود.

۱. به کتاب‌های مترجم در این زمینه، در پایان این کتاب، به همین قلم.